

Štiriletna borba v West Virginiji naslikana v senatu

Bittner, organizator rudarske unije, povedal senatorjem, da sta Schwab in Rockefeller prva začela ofenzivo proti organiziranim rudarjem. Sodniki so lastniki premogovnikov — in lahko je bilo dušiti organizacijo.

Washington, D. C. — Van A. Bittner, organizator in zastopnik rudarske unije v severnem distriktu West Virginije, je v sredo pričel pred senatnim preskovalnim odsekom o razmerah med rudarji v omenjeni državi. Bittner je dejal, da sedanja velika ofenziva proti rudarski uniji UMWA se je začela v West Virginiji pred štirimi leti, ko so Rockefeller, Schwab in drugi industrijski mogotci napovedali tankaj vojno za "open shop." Od tistega časa traja boj nepretrgoma.

Bethlehem Steel kompanija, ki jo kontrolira Charles M. Schwab, je prva prelomila pogodbo z unijo, znižala mezdo rudarjem in potem je znižala ceno premoga ter začela konkurirati z drugimi družbami, Consolidated Mining korporacija, ki je pod kontrolo Rockefellerja ml., je sledila z isto taktiko. Bittner je predložil pisma, ki so bila takrat (1925) izmenjana med Rockefellerjevo kompanijo in rudarsko unijo. Družba je v pisnih naznanilih unijskega, da ne more več delati profita, zato mora najeti neujijske delavce. Bittner je sporočil stvar trgovskemu tajniku Hooverju in tajniku delu Davisu. Hoover je odgovoril, da je jasno, da je družba prelomila pogodbo. Svetoval je uniji, naj toži družbo. Unija je poslušala Hooverjeve nasvete in apelirala na sodišče za "injunctio" proti družbi. Unija je zahtevala, da sodišče prisili družbo, da se bo držala pogodbe in plačevala rudarjem po \$7.50 dnevno. Družba je znižala mezdo na \$4.60. Sodnik Grant Lazelle v Morgantownu, W. Va., je pa zavrgel tožbo. Unija je kasneje izvedela, da je sodnik Lazelle sam lastnik premogovnika, ki ga je oddal v najem Rockefellerjevi kompaniji in prejel 20c od tone ali okrog \$60,000 letno.

Isti sodnik pa je izdal "injunctio" proti uniji, nakar se je začel teror najhujše vrste v naselbinah. Organizirani rudarji so bili pometani iz kompanijskih hiš. Rudarska unija je v tem boju potrošila milijon dolarjev za gradnjo barakov, v katerih je nastanila 27,000 rudarjev z družinami vred. Več tisoč rudarjev je bilo izstradanih in ustrašanih ter tako prisiljenih, da so se vrnili na delo; drugi so ostali zvesti uniji. Družbe so organizirale kompanijsko unijo.

"Ali je to istaktna unija, katero je Rockefeller ustanovil v Coloradu?" je vprašal senator Wheeler iz Montane.

"Da, toda poročila iz Colorada se glase, da je onodna državna industrijska komisija dognala, da kompanijska unija ni vredna nič in priporočila je kompaniji, naj ponovno sklene pogodbo z United Mine Workers of America," je odgovoril Bittner.

Samomor odvetnika.

Chicago. — Odvetnik Harry C. Levinson je bil v sredo najden mrtev v svoji sobi, ki jo je imel v hotelu Morrison. Vzrok smrti je bilo zastrupljenje.

Levinson je bil ožen, odkar se je razporočil s svojo ženo v preteklem decembru. Levinson se je že enkrat preje skušal umrtiti v hotelu Flamingo, toda poskus se mu je ponesrečil.

Trinajst smučarjev ponesrečilo v Avstriji.

Dunaj, 22. marca. — Trinajst smučarjev, ki so se hoteli včeraj spustiti s Kolna na Salcburškem, je izgubilo življenje. Pokopal jih je sneženi plaz.

Bergerjev predlog proti brezposelnosti

Njegova predloga določa obvezno zavarovanje proti brezposelnosti.

Washington, D. C. V. Berger, socialistični kongresnik iz Wisconsinja je kongresni zbornici predložil predloga, ki določa obvezno zavarovanje proti brezposelnosti. Predloga predvideva, da podjetniki in delavci enako plačajo v sklad proti brezposelnosti. Predloga določa, da delavci, ki so proti svoji volji brez dela, prejmejo polovico mezde iz akorda za podporo proti brezposelnosti.

Berger je rekel, da po izjavi štatističarjev velika večina — 72,000,000 oseb amer. ljudstva ne zasluži toliko, da bi kaj prihranila in imela s čim živeti ob času boleznih, brezposelnosti in starosti. Vsaka civilizirana država, kjer je vpeljan sedanji gospodarski sistem, prizna, da je brezposelnost posledica sedanjega industrijskega sistema.

Berger je argumentiral, da je zavarovanje boljše kot pa krušne vrste in uradno deljenje miloščine, ker v človeku ne ubija spoštovanja do samega sebe.

Demonstracije zveznih uslužbencev

Več kot dva tisoč jih je korakalo v povorki pred kongresom.

Washington, D. C. — Več kot dva tisoč zveznih uslužbencev je v povorki korakalo pred kongresom. To masovna demonstracija je vodila Margaret Worrel, odvetnica v biroju za indijanske zadeve. Demonstracija je pričela, ko se je v zbornici vršila razprava o predlogu za povišanje plače za tri sto dolarjev na leto. V distriktu Kolumbija je okoli 80,000 zveznih uslužbencev.

Povorka se je pričela pomikati naprej od Mirovnega apomenika ob vzhodni Kapitolu, to je odkjer je bila pred eno generacijo razpršena Coxova brezposelnostna armada. Dasiiravno se niso odobrniki Narodne federacije zveznih uslužbencev oficijelno strinjali z demonstracijo, sta bila Steward, predsednik, in McNally, tajnik organizacije, vesela, da ni bil njun nasvet vpeljevan. Člani zborniškega odbora za civilno službo niso mogli stopiti v svojo sobo, dokler jim ni policija napravila poti. To je pa vzelo več kot pol ure. Malo kasneje so senator Ashurst iz Arizone in petnajst kongresnikov priporočali, da se predloga sprejme.

Splošnega povišanja mezde za vladne delavce, ni bilo od leta 1914, je Ashurst povedal komiteju. Dalje je pripomnil, da dolar v današnjih dneh kupi le toliko, kot je 62 centov v letu 1914. Temu je dodal, da se je privikar zgodilo, da je bil vsak senator v senatu, ko se je plača senatorjev povišala od \$7,500 na \$10,000.

Kongresnik Welch je bil izvoljen v delavskem distriktu v San Franciscu. Njegov prednik je bil John J. Nolan, ki je skoraj skozi deset let skušal pridobiti kongres za povišanje mezde federalnim uslužbencem.

Znanjarski kotlički v stanovanju prohibicijskega uradnika.

Littleton, Colo. — Clifton H. Wilder, načelnik prohibicijskega departmanta za državo Colorado, je bil 20. t. m. obsojen na pet let zaporu v državni ješnici radi kršenja 18. amendmanta, ko je preiskovalna komisija našla na njegovi farmi dva žganjarska kotlička. — Wilder se je izgovarjal, da sta bila kotlička podkrajnena po njegovih napotnikih.

ODLOČEN ODPOR ANTRACITNIH RUDARJEV

Odgovorili so hitro na odlok razsodnika.

Wilkes-Barre, Pa. — Rudarji na polju trdega premoga so hitro podvzeli protiakcijo na odlok razsodnika.

Sto delegatov pritožbinskega odbora in zastopajočih 46 lokalnih organizacij, je zahtevalo, da se napravi konec kontraktnemu sistemu. S tem so se izrekli za popolno podporo lokalni organizaciji v Pittstonu št. 1703, od katere sta bila pred kratkom dva odobrnika umorjena.

Konferenca je ostro kritizirala navodila Minado Cappelinijs, predsednika prvega distrikta rudarske organizacije, zdaj lakrenega podpornika John L. Lewisa, predsednika rudarske organizacije United Mine Workers in katerega je nekot podpiral progresivni blok rudarske organizacije, ki je bil ustanovljen po zahtevi komunistov, kat nevarnostne progresivnega borca za rudarske pravice. Zda se je pa bolec izkazal kot figovec.

Pravila distriktnih organizacij določajo, da se mora sklicati izredna konvencija, ako jo zahteva pet lokalnih organizacij. V splošnem se pa upa, da petico za izredno konvencijo podpisajo okoli pet in osemdeset lokalnih organizacij.

Kontraktni sistem, po katerem kontraktni rudar najame zaas delavce, da delajo zanj, medtem ko on bogati, drugi se pa pogrezajo v revščino, je glavni vzrok nemirov. Oboj Agatyja, ki se je hotel poslužiti sila nad onimi, ki so se bojevali proti kontraktnemu sistemu, pokaže, kako daleč so stvari dozele v tem distriktu.

Konferenca je sklenila, da ostane trajna organizacija kot splošni pritožbinski odbor za Hudson, Lehigh Valley & Wilkes-Barre, Lehigh Valley, Glenn Alden, Pennsylvania in Susquehanna kompanije. Bil je izvoljen eksekutivni odbor enajstih članov, katerega predsednik je William Davis iz Glenn Aldena.

O Agatyju pravijo, da je obratoval premogovo filo v premogovniku št. 6 Pennsylvania Colliery kompanije v Pittstonu. Najetih je imel do dve sto delavcev, ki so zanj garali.

Razsodiščni odbor, ki sestoji iz treh predsednikov distriktnih organizacij rudarske organizacije in treh predsednikov premogovnih družb, je sklenil, da za Pittston ostane kontraktni sistem še za trideset dni v veljavi, in da bo odbor razpravljal o spornih zadevah, ko se rudarji vrnejo na delo. Razsodnik O'Neill, kateremu je bila izročena zadeva Hudson Coal kompanije, je nato odločil, da kontraktni sistem ostane.

Sinclair mazal demokrate in republikance

New York. — Governor Al Smith je bil informiran v sredo — potem ko je pisal senatorju Nyeju, da ni prejel niti centa od petrolejskega magnata Harry F. Sinclairja za svojo volilno kampanjo — da je Sinclair prispeval \$1250 demokratom in \$5000 republikancem v New Yorku za časa njegove kampanje leta 1920.

Prvi sovjetski justični komisar v Chicago.

Chicago. — Dr. Isaac N. Steinberg, ki je bil prvi justični komisar v sovjetski vladi, je 21. t. m. prišel v Chicago. Steinberg je tročkovjevec in radi tega je bil izgnan iz Rusije. V intervjuju je rekel, da razizem ne pride nikdar več na krmilo.

Zadržna naselbina Liano zopet v sodni

Državno sodišče je odstavilo sodniškega upravitelja.

Newlano, La. — Zadržna naselbina Liano bo morala trdo delati, odkar je oproščena sodniškega upravitelja, da plača davke, s katerimi je zaostala in sodniške stroške za svojo uspešno obrambo.

Najvišje državno sodišče je pronašlo, da je obtožnica zaradi nezmožnega vodstva ničevna. Obtožba, da se je naselbina vodila komunistično, ni držala, ker je tožilci in delničar J. R. Allen preje vedel, preden je pristovoljno podpisal pogodbo, da bo naselbina komunistična.

Glede uprave zadruga pa sodišče larska:

Zdi se, da je imela kompanija, ko se je preselila v to državo (iz Kalifornije) prav malo premoenja in veliko dolga. Velik del dolga, ako ne vsega, ki je bil ob preselitvi, je kompanija plačala. Kompanija zdaj lastuje veliko sveta in osebne lastnine in razvidno je iz zapisov, da je napredovala, od kar se je preselila, pod sedanjim ravnateljstvom.

Tako sodišče Zadrugarji pa pravijo, povsod se najdejo agnariji, ki iščejo diako v jajcu in našli so se tudi pri nas. To so ljudje, ki nisoar ne grade, ampak samo podirajo in rušijo, kar drugi grade z velikim trudom in delom.

Sinclairjeve olje po demokrate

Druga lista dokazov v senatu med prvaki obeh strank radi petroleja.

Washington, D. C. — Demokrate in republikanci so se spet spopadli v senatu v uredu, ko je prišlo Sinclairjevo olje ponovno na dnevni red. Najhujše sta se podajala demokrat Walsh iz Montane, eden glavnih razkrinjalcev teapotdomskega škandala, in republikanec Robinson iz Indiane. Walsh, ki je sprva smatral, da imajo le republikanci teapotdomsko maslo na svojih glavah in je korajžno razgaljal oljno korupcijo v Hardingovem kabinetu, je postal zadnje čase nervozen, ko je proti svoji volji pronašel, da je precej olja tudi na demokratih.

Robinson je ostro prijel newyorskkega gubernerja in prospetivnega predsedniškega kandidata Smitha radi njegovega zankanja, da njemu ni Sinclair pomagal do gubernerskega stola. Robinson je konstatiral dejstvo, da je Smith imenoval Sinclairja članom svoje administracije za pet let od 1920 do 1925. Ko je izbruhnil oljni škandal, ni Smith odlovil Sinclairja, temveč ga je pustil, da je oljni krklj sam odstopil šele en mesec pred potekom njegove službe. Ali ne diši to po olju?

Walsh je toplo branil Smitha. Češ da Sinclair ni financiral nobene demokratske kampanje v New Yorku od leta 1915. Sinclair sploh ni demokrat, temveč republikanec.

"Sinclair ni nič; Sinclair je mazal republikance in demokrate in vsaake, kdor služi njegovim interesom," je odgovoril Robinson.

Znana banditka obtožena novoga ropa.

New York, N. Y. — Jean Cameron, znana čikaška banditka, ki je že enkrat pobegnila s državnega zaporu v Jolietu, kamor je bila pripeljana zaradi ropu, je bila 21. t. m. v tem mestu aretirana na obtožbo, da je v družbi s njenim tovarišem napadla Julijo Howe, bogato vdovo, katero sta pretepla in oropala za \$4,500.

OGRSKI TERORISTI V BELI NIŠI

Protihorthyjeva liga jih je sprejela, kot se spodobi sprejemati take ljudi.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je sprejel delegacijo, ki so jo odposlali Horthyjevi teroristi na Ogrskem, toda piketi Protihorthyjeve lige so skrbeli, da ogrski mesarji in klavci niso ostali pozabljeni in nepoznani.

Štirje piketi Protihorthyjeve lige so stali pred vratmi Bele hiše in so držali kviljuke letake, na katerih je bilo čitati:

"Hejjas morilec na debelo." — "Tomasany je uvedel znova stebel za bčanje." — "Ti so omedastili Kossutha!" — Perony hababurški lakaj." — "Ti so vrgli v ječo Hatvanyja."

Kot piketi so nastopili: Hugo Gellert, predsednik, in Emery Balint, tajnik Protihorthyjeve lige, Camillo C. Cinquegrana, pianist in skladatelj, in Paul Teles, katerega je Horthyjev režim vrgel kot 16-letnega dečka v ječo in ga mučil s obenom je videl, kako so morili drugo jetnika.

Ko je dvajsetorica časnikiških poročevalcev vsela slike demonstracije, so se abrali Horthyjevi in njih oficijelni fotograf je zalučal sredi pasovko Gellertu v obraz, katero je spremljal s prstavo potego okoli vratu. V nekaj minutah je bilo na mestu okoli petdeset policajev, ki so napravili kordon okoli hiše, da čuvajo Horthyjeve in ki se niso niti delali plahe. Opali so jih na policajsko postajo, kjer so bili obtoženi kršenja odredbe za uvrčanje (parketiranje) avtov. Vaak je polčil deset dolarjev poročstva in bili so zopet prosti.

Hejjas, ki je najbolj na slabem glasu med Horthyjevimi "romarji" je izvrtil dolgo vrsto zločinov proti mošem in ženam, ki jih je aretirala organizacija ogrskih oficijev. Njegovi sločni mučenja in posilstva so v detajlih opisani v Wedgewoodovem poročilu leta 1920. To poročilo je izdal Gellert.

Gellert je izpovedal, da so ti brutalneški prišli v Ameriko, da se proslavi odkritje Kossuthovega spomenika, ker je Horthyjev režim na vulkanu, ki lahko vsak čas prične bruhati. Ta režim upa, ako se obleče v Kossuthov plašč, da uniči kossuthizem.

Gellert je dalje izpovedal, da je večina ojih, ki so zdaj prišli kot "romarji" v Ameriko, pomagali pri pogonih na žide in odredbi, da so lahko samo trije odstotki dijakov židje.

Zdi se, da je bilo Beli hiši znano, kako sodijo državljani ogrskega pokolenja proti Horthyjevi deputaciji. Časniški fotografji so imeli lepo priliko, da fotografirajo demonstracijo, sploh so policaji vidno ravnali s piketi. Skoraj vsi policaji v Washingtonu so Irci.

Aretrani je bil tudi Benjamin Marsh, tajnik Protimopolске lige, ki je vodil pikete k Beli hiši, da se zasliši, toda bil je takoj spučen na prosto.

Ljut boj v Belgiji radi kremacije.

Bruselj, 22. marca. — V Antwerpnu se je začelo močno gibanje za obvezno kremiranje ali upepeljevanje vseh mrlčev v Belgiji. Katoliški krogi pobijajo gibanje. Pristaki kremacije imajo dober argument v tem, da je Belgija najgostejše naseljena država v Evropi in pokopališča, ki jih je ogromno število, jemljejo preveč prostora. Danes je kremacija še nepostavna in vaasko, ki se hoče dati upepeliti, ga morajo peljati v Francijo, kar veliko stane.

Amerika zavrgla sovjetski načrt razoroženja

Vse delegacije v Zenevi, rusen turke, nastopile proti Sovjetski uniji. Rusi zapuste Zenevo.

Zeneva, 22. marca. — Hugh S. Gibson, ameriški poslanik v Švici in vodja ameriške delegacije na seji pripravljalne razorožitvene komisije Lige narodov, je včeraj pretrgal molk in slišovito lopnil po sovjetskem razorožitvenem načrtu in apelu Litvino-va za ameriško pomoč.

Delegatje malih narodov, okeraženi veld ameriškega napada, so se potem oglašili drug za drugim in mahali po sovjetih. Belgijec, Kubanec, Nizozemec, Šved, Poljak, Jugoslovian (Marković) so kritizirali sovjetski načrt popolne razorožitve sveta v štirih letih. Samo Nemci in Turki so ostali z Rusi.

Gibson je bil v svojem govoru še ljutajši kot je bil angleški delegat Chusendun prejšnji dan. "Dočim je sednji rekel, da ni proti temu, če se sovjetski načrt poveri posebni komisiji v proučevanje, je ameriški predstavnik predlagal, da se načrt enostavno zavrne, kar ni vreden nobenega presojanja. Gibson je rekel, da ni v sovjetskem načrtu najmanjše pike iskrenosti in praktičnosti. Rekel je, da orodje samo na sebi še ni vsrok vojne. Clovaštvo se lahko razoroži popolnoma — pa bo vseeno imelo vojne, ako jih hoče, na primitivni način: s sekirami, noči ali s koli.

Gibson je dalje dejal, da je treba najprej odpraviti vojno palihov in glav ljudi in v narodov. To se lahko doseže s ameriškim načrtom multilateralnih paktov, v katerih se vsi sodelujejo, da ne bodo nikdar več poravnali medsebojnih sporov s orožjem. Za temi pakti pa mora stati dobra garancija, da se bodo narodi res držali pogojev in obilicelj.

Litvinov je pripravil odgovor Angliji in Ameriki, ki ga poda danes. Pravi, da bo govoril dve uri in pobijal izvajanja točke za točko. Sovjetska delegacija najbrž zapusti Zenevo, če predno bo seja zaključena.

Novo aretacije vojakov kih voditeljev v Mehiki

Trideset odličnih oseb prijetih in 35 ubitih v spopadih s federalci.

Mexico City, 22. marca. — Vojaška policija je včeraj aretirala trideset odličnih katoličanov v Leonu, država Guanajuato. Zasačeni so bili v aktu propagande za vstaško gibanje in prevadnje streliva ter drugega materijala. Brez malega vsi aretiranci so člani tajne katoliške vstaške organizacije, ki je bila ustanovljena pred par meseci v Leonu in katera je potem začela terorizirati renče in transporte v hribih.

Med zasačenci so tudi tri visoke družabne dame, ki so se peljale v avtomobilu. Ko je policija pogledala v avto, je našla zabojo s 3000 naboji za puška. "Druga uradna vest se glasi, da je bilo zadnje dni ubitih 35 klerikalnih vstašev v spopadu s sveznimi četami v Jalisco. Med ubitimi je tudi vstaški vodja Miguel Gomez Loza.

Kot poroča "El Grafico," so vstaši zadnji terek dinamitirali dva vlaka v okolici Guadalajare. Eden mehikiški pasirj je bil ubit.

Pa napadla šenaki.

Chicago. — Stella Tomlin in njena 11letna hčerka sta bile v sredo napadene po dveh palh na dvorišču njihju stanovanju, ki sta ju težko ogrižila, da sta morale iskati zdravniške pomoči v bolnici. Policaj Joseph Stevens je pozneje psa ustrelil.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Ciro \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za iznositev \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Delovni v Chicagoju n. pr. (Feb. 21-1935) poleg valnega lista na naslovu: "Prosveta", da vam je s tem dnevom poslala naročnino. Posvetila je praviloma, da se vam ne ustavi list.

KAKO KAPITALISTI INDUSTRIJALIZIRAJO JUG?

Alabama Power kompanija prokazuje in oddaja električno silo. Njeno podjetje nosi le tedaj lepe dividende, ako ima veliko odjemalcev električne sile. Odjemalci, ki rabijo električno silo, ne štejejo veliko posamič, da nekaj štejejo jih mora biti za izredno število. Tovarne so glavne odjemalke električne sile in tvorijo glavni vir dohodkov za kompanije, ki proizvajajo in oddajajo električno silo. Da se na jugu zgradi veliko tovarov in Alabama Power kompanija dobi veliko dobrih odjemalcev, je pričela agitirati na poseben način za zgradbo tekstilnih tovarov. Najprej je vabila severne tovarnarje, naj se preselijo na jug, kjer delavci delajo za nizko mezdo in je delavnik dolg ter ne godrnjajo, ampak so zadovoljni z vsem. Ko je ta propaganda izvršila svojo nalogo, je kompanija pričela agitirati, da deset mest zgradi po eno tekstilno tovarno, vse tovarne pa tvorijo skupaj en sindikat. Kompanija seveda ne misli, da bi bile te tovarne lastnina mestne občine, kajti to bi bilo uvažanje občinskega socializma. Ampak kompanija nima nič proti temu, ako se zberejo kapitalisti in v vsakem mestu zgrade po eno tovarno, mestna občina jim pa svet, na katerem bo zgrajena tovarna; podeli zastoj ali daruje. Stvar je zelo vabljiva, ampak ima eno poteškočo in ta je, da vsako vreteno stane \$72. To pomeni, da je treba precej kapitala, da se zgradi tekstilna tovarna. Seveda se dobe v severnih tekstilnih tovarnah stara vretena na prodaj, ki bi stala po \$3 do \$4.

Stari stroji pa porabijo veliko sile, vržejo pa malo dobička. O tem se je lahko vsak prepričal, kdor je kdaj kupil kakšen star stroj za produkcijo v industriji ali pa v poljedelstvu.

Ako se pa kupijo samo nova vretena po \$72, ne bo prva leta dobička. Ako bi bila vretena po \$20 ali še manj, tedaj bi se produkcija v tovarni toliko obnesla, da ne bi bilo izgube. V današnji kapitalistični človeški družbi se pa producira za profit in ne za ljudske potrebe. Ampak \$72, pravijo ljudje, ki imajo precej dolarjev, je pa preveč, ako v prvem letu ne bodo delnice vredne še polovice glavnice.

Dozdaj je komaj par mest podpisalo potrebni kapital za tovarne, v katerih se bo vrtilo po deset tisoč vreten.

Propaganda za zgradbo novih tekstilnih tovarov ne gre tako gladko od rok, kot so si jo zamislili kapitalisti, ki so organizirali družbo za proizvajanje in oddajanje električne sile.

Slika o snovanju in gradnji novih tovarov pokazuje, kako v kapitalističnem svetu velike ribe jedo male ribice. Ako bi bili kapitalisti, ki so osnovali družbo za proizvajanje in oddajanje električne sile, prepričani, da bodo tekstilne tovarne uspeh, bi ne vabili petičnih ljudi v južnih mestih, da zgrade tekstilne tovarne v južnih mestih, ampak bi jih zgradili sami.

Tekstilna industrija spada med najbolj stare industrije na svetu. V vseh deželah je ta industrija preveč razvita in hud konkurenčni boj divja med tekstilnimi baroni vseh narodov za trge. Delavci v tej industriji so izredno slabo plačani, pa tudi delavne ure so dolge. V nobeni industriji ne dela toliko žensk in otrok kot v tekstilni. Kjer se je razvila tekstilna industrija, povsod se je povečala revščina med delavci.

Časi, ko je na pr. angleška tekstilna industrija prevladovala na svetovnem trgu, so zdaj minili. Povsod v industrijsko zaostalih deželah skušajo najprej razviti tekstilno industrijo. To se je zgodilo v Indiji, Indo Kini, na Kitajskem in drugje. Južne države v Uniji so take industrijske nerazvite dežele, ker so se nekdanji sužnjedržci vpirali industrijaliziranju južnih držav zaradi starih predsodkov proti vsakemu napredku. Zda se to seveda brdsko mačkjuje nad potomci nekdanjih sužnjedržcev. Po svetovni vojni so se nazori o industriji na jugu nekoliko izpremenili, a kapitalisti se drže svojih starih načel pri razvoju industrije, kot klop kože.

VESTI IZ NASELJEN

Zahvala za podporo.

Harwick, Pa. — V imenu družbe št. 419 SNPJ se najlepše zahvaljujem vsem, ki so nam priskočili na pomoč v teh resnih časih. Od konference iz Canonaburga smo prejeli v pomoč bednim stavkarjem \$50, brat John Terčelj pa nam je poslal \$25. Poleg tega so nam poslali od družbe št. 216 SNPJ vsoto \$20 in društvo št. 602 HBZ iz Verone, Pa., \$7 (vsota ni navedena) od skupne veselice, prirejene v pomoč stavkarjem. Vsi darovi so nam dobrodošli ter bili pravično razdeljeni med naše brate in Hrvate stavkarje. Srčno hvala vsem!

Na društvenem polju ne zaznamujemo nobenega napredka, kajti pest kapitalizma nas tlačí k tlom in beda nas obkrožuje vedno bolj in trka na vrata valed dolgotrajne stavke. — Tu je premogovnik, last Harwick Coal in Coke kompanije, ki je do prošlega 1. aprila obratoval unijsko, kakor je bil zaprt približno 6 mesecev, dne 22. septembra pa je začel obratovati pod odprto delavnico.

S produkcijam premoga pač nimamo uspeha, lahko se pa pohvalijo s skebi. Čudno je, da se dobi toliko ljudi, ki sami ne vedo, da odjedajo kruh sebi in otrokom. Še žalostnejše pa je, da se med temi garjevi dobe tudi Slovenci. Od našega društva se je izneverilo 8 članov. To je pač žalostno. Kdo drugi je kriv, da moramo stavkarji trpeti pomankanje in preživeti v mrzlih barakah ako ne skebi! Prošlo jesen so prišli šerifi s svojimi pomočniki, meseca novembra, in so nam pometali v dežju in mrazu naše pohištvo na cesto. Stavkarji so bili tega dogodka zelo veseli in z rokami ploskali, čes, to je prav. Ti siromaki nevedni pa ne vedo, da imajo na čelu za vedno vtisnjen pečat skebi!

Apeliram na vse rojake: Držite se stran od tega umazanega dela, da bo zmaga na naši strani! Pozdrav stavkarjem in članom jednote!

Martin Prasnikar, tajnik št. 419 SNPJ.

Naše razmere.

Langeloth, Pa. — V tukajšnji tovarni, ki je last AMZ & C družbe, je upošljenih okrog 500 delavcev; tovarna obratuje s polno paro. Dela se ne dobi in valed tega ne svetujem nobenemu sem.

Omenjena kompanija lastuje tudi svoj roj, ki je bil zaprt od 1. aprila pr. l., nakar ga je odprla 28. februarja letos s skebi, ki jih prav pridno vozijo skupaj. Imajo tri hiše, kjer so skebje na hrani in poleg tega je še 12 skebskih družin, tako da dela sedaj še 140 skebov v rovu, a premoga le ni na površje.

Ker sem uposlen v tovarni, imam večkrat priliko govoriti s temi garjevi. Vsak pravi, da ko dobi \$15, gre proč. Kompanija jim vse obeta. Ako ne bodo hoteli delati v rovu, pa bodo dobili delo v tovarni, samo da dobi ljudi. Posebno rada ujame v svoje mreže oženjene. Kompanija da tudi vse pohištvo in druge stvari, ako hoče skebi imeti ljudi na hrani.

Rojaki in člani SNPJ, nikar ne poslušajte agentov, ki vas nagovarjajo v Langeloth, nikar jim se ne dajte ujeti na limanice. Ne samo da je stavka, ampak je rov tako slab, da je bolj podooben kamnolomu kot premogorovu. 25 let sem kopal premog v različnih krajih, pa tako slabega rova še nisem videl kot je ta.

Pozdrav vsem čitateljem Prosvete!

Anton Skafar, član št. 241 — SNPJ.

S pota.

Ko sem dne 1. marca zapustil nekdanjo indijansko vasico, imenovano Cebula, ki je danes 3 milijonsko mesto Chicago, sem se podal v drugo nekdanjo indijansko vasico — Milwaukee, ki kaže indijanski pomen: rodovitna. Vasica Cebula je menda dobila ime radi obilnega čebulnega traja, ki je pokrivalo močvirnato površino današnje "Sodome in Gomore".

Dospevali v Milwaukee sem imel priliko slišati krasno petje zbora "Naprej," ženskega pevskega kluba in drugih v znani SST dvorani. Nastopila sta skupno zboru Danica in Zarja v venčku narodnih pesmi. Užitek sem imel na tej priredbi več kot sem pričakoval; petje je bilo divno. Tudi naš mladi naraščaj se je prav dobro ponesel.

Zvečer je bila vzprizorjena igra "Poslednji mož," ki so jo igrali člani društva "Lilija." Rojak Shartz je izvrstno nastopal v svoji vlogi. Sploh je bila igra vseskozi dobro igrana. Njegova gospodinja (M. Koren) je prav pridno stregla svojemu nervoznemu možu. Zaljubljeni parček je dobro nastopal, pa saj je bil ljubimec študent. Rojaku Regenfelderju je jako pristojalo koroško narečje v vlogi dr. Gabreščeka. Joe Matoh je pa dober pogodil inženirja, ki je takoj mojsterako izravnaval vse družinske zamotnosti. Tudi služkinja je izvrstno nastopala v svoji zaljubljenosti z vojakom.

Vse je bilo veselo in velika dvorana je bila napolnjena.

M. Pogorelec.

Uspešna veselica.

Roundup, Mont. — Kjer je volja in ljubezen, da se pomaga bratom stavkarjem, se gotovo narod pobrine, da prispeva še pomaga, brez onega, kar so prišlijeni plačati potom njihove organizacije, to je, mesečni ament, ki je \$3.75 do \$4.75 na mesec, stavkarjem v bedi.

Tu so se jugoslovanska podpora društva odločila, da priredijo skupno veselico, katere čisti dobiček je namenjen v pomoč stavkarjem v Ohiju, Penni in Koloradu. Stavkarji so potrebni naše podpore, kakor je bilo že večkrat povedano. Naša dolžnost je, da jim priskočimo na pomoč kolikor jim moremo. Zbava se je vršila v soboto dne 3. marca zvečer v Stin Park dvorani, Roundup. Veselica je bila dobro obiskana. Vsekar pa je bilo nekoliko rojakov, ki niso kupili vstopnic, dasi bi jih lahko; da bi pomagali stvari, medtem ko so prvi, ko je treba njim pomagati. Naprednjastvo naj bi se pokazalo na sličnih prireditvah, ko gre za tako dobro stvar.

Sicer ni Roundup velika naselbina, šteje okrog 2,500 prebivalcev, a smo vseno napravili čistega dobička \$755.22. Poslali smo \$600 na P. O. Relief komitej, vsota \$155.22 pa je namenjena stavkarjem v Koloradu, ako se bo izkazalo, da so potrebni, da niso val ali na delo. V nasprotnem slučaju bomo poslali še to vsoto kamor smo prvo. — Sledeča društva so sodelovala pri skupni zabavi: št. 114 SNPJ, Roundup; št. 132 SNPJ, Klein; št. 88 JSKJ, Klein; št. 334 HBZ, Roundup; in št. 65 HBZ, Klein, Mont. — Iz tega se vidi, da lahko mnogo več storimo združeno, kot posamezno. Lahko smo ponosni na naš uspeh poleg ostalih narodnosti v tej okolici. Sedaj pa so tudi ostale narodnosti uvidele potrebo skupnega nastopa, pa so se odločili, da prirede koncert dne 24. marca v isti dvorani kot smo imeli mi veselico. Vse dobiček je namenjen stavkarjem v pomoč. Mi smo skupno priredili zabavo v imenu podpornih jugoslovanskih društev, a oni jo prirejajo v imenu UMW unije.

Veselični odbor.

Smrtna kosa.

Gilbert, Minn. — Tužnega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne 1. marca preminul naš ljubi brat Joe Lužavec v najlepši starosti 31 let. Vzrok je bila srčna kap. Pogreb se je vršil 4. marca po civilnem obredu na elyjskem pokopališču ob veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev.

Pokojni je bil član društva Sokol št. 20 SNPJ, Ely, Minn. Rojen je bil v vasi Pienčina na Gorenjskem, Jugoslavija. Pred 15 leti je prišel v Minnesoto. Udeležba pri pogrebu je pokazala, da je bil priljubljen pri mnogih. Zaposlen je bil v rudnikih ves čas njegovega bivanja v Ameriki. Pred šestimi leti se je oženil in zadržal tri leta je stanoval na Elyju.

Iakreno se zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence, dali na razpolago avto za pogreb in pomagali na katerikoli način v uri žalosti. — Dragi brat, prazno si se ločil od nas. Spominjali se te bomo do groba. Rešil si se trpljenja, sedaj pa poživaj v miru in hladna naj ti bo ameriška gruda!

Zaljubljeni ostali: Mary Lužavec, soproga s sinčkom; John, Jacob, Tony in Mike Lužavec, bratje; Mary in Marna Lužavec, sestre, in več sorodnikov. —

Jacob Lužavec.

Zahvala za pomoč.

Renton, Pa. — Dolžnost nas veže, da se javno zahvalimo vsem darovalcem, katerih darove smo prejeli. Prva pomoč je bila od pomožnega odbora klevlandske Federacije in je vsebovala 4 zaboje obleke in obuvale. Vse je bilo v najlepšem redu prejeto; nekaj parov čevljev je bilo popolnoma novih. Poslal je rojak Louis Zorko. Razdelili smo med 32 družin; sprejeli so z velikim veseljem. V imenu vseh se najtlačneje zahvaljujemo.

Druga pomoč je prišla iz Canonaburga, Pa. od konference, ki se je vršila 8. feb.; poslal je brat John Terčelj \$75. Tretja pomoč \$29, je prišla od društva št. 222 SNPJ, Hollywood, Pa.; poslal brat Joe Juraj. Skupno vsoto \$164 smo razdelili med 33 najbolj potrebnih članov. Nismo dovolj izrazov, da bi se mogli zahvaliti vsem, ki so pripevali, da smo dobili tako pomoč, preprčani pa bodite, da ste pomagali siromakom stavkarjem in njih malčkom. V bodoče se vas bomo spominjali in tudi pomagali, če boste v takšni potrebi. Mi upamo, da bo naš boji kmalu končan in zmaga nam je zagotovljena, ako bomo mogli vzdržati. Če bi nas vi ne podpirali, bi bili že podlegli!

Obracamo se še do usmiljenih arc, ako nam morejo še pomagati. Mogoče si kdo misli, da smo že precej dobili. Zato pa naj povem, da je tu največja naselbina barak v Penni. V njih stanuje 130 družin, kar znaša čez 1000 oseb. Dva unijska lokala štejeta čez 700 članov. Mi Slovenci imamo 3 napredna društva: št. 400 SNPJ, št. 156 SSPZ in soc. klub št. 233 JSZ; skupaj članov okrog 300.

Dne 6. marca smo obdržali ašod v Union dvorani. Glavni govornik je bil John Brophy. Od začetka je bilo vse mirno, proti koncu pa je udrl v dvorano 10 državnih konstablerjev, nakar je nastala pravcata zmešnjava. Aretirali so Brophyja in nekega drugega govornika ter ju postavili pod \$1000 jamčevine. Tako je! Ako pride človek, da pove resnico, pa ga zapro.

Ko to pišem imajo skebje pogreb. Neka stavkokaška žena je šla v prostovoljno smrt s tem, da si je poglala kroglo v prsa. Bila je na mestu mrtva. To se je zgodilo ravno na plačilni dan. Vzrok, menda ker je mož prinesel prazno kuverto domov. Pozdrav stavkarjem in članom jednote!

Anton Bogataj, pred. št. 400 SNPJ.

"Vernica" se jezi.

Woodward, Iowa. — Dobe se ljudje, ki podpirajo ter prirejajo veselice v prid cerkvam in duhovščini, posebno pa sedaj, ko je dovolj pridnih delavcev v veliki bedi in trpljenju in so tepnani od kapitalizma. Darovalci teh vrst so v polni meri zreli za bolnišnico, da bi jim ozdravili možgane.

Ako ti ljudje mislijo, da so zato bolj katoličani, se bridko motijo. Stavim glavo, da Krist ni rekel: Daj in pomagaj tistim, ki imajo vsega dovolj, ki niso nikdar lačni ne raztrgani. Pošteno bi bilo od tistih, ki za velikončne praznike obiskujejo z darovi ter dajejo za odvezo svojih grehov duhovščini dolarje, katera se jim v zahvalo smeji in fige kaže, da bi se ljudje spomnili potrebnih in bednih ter tem pomagali. Saj njih grehe bo itak Krist odvezl, ko bo od smrti vstal. — Vernica v sveti \$\$\$.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Slickville, Pa. — Dopa je brez podpisa; ga ne moremo priobčiti. — Pozdrav!

Ugibanje o bodočnosti

Monakovski zdravnik, filozof in okulist dr. Maks Kemmerich je imel na Dunaju predavanje o načinih, ki omogočajo gledanje v bodočnost. Iz njegovih izjav, ki so v mnogočem zelo zanimive, podajemo, naslednji izvelek:

Najobčnejši izmed redkih zanesljivih načinov gledanja v bodočnost je jasnovidnost, ki ne začenja pri preroških sanjah. Ljudi, ki sanjajo o resničnih dogodkih v prihodnosti, je precej, akore vsak človek pride pod ali sleg od takih sanj. Kemmerich je navedel več primerov jasnovidnosti. Tako je gledal neka jasnovidka med drugimi stvarmi zrakoplov v vožnji preko Atlantika oceana v času, ko so se "strokovnjaki" smejali načrtovanju grofa Zeppelina. Ko je izdal predavatelj leta 1911 knjigo o preteklovanjih, so jo učenjaki odklonili kot neznanstveno. Danes označuje veda jasnovidnost kot nekaj prirojenega, kakor na primer sluhilnost pri divjakih plemenih.

Hiromantija in astrologija značita dve drugi metodi za prerokovanje bodočih dogodkov. — Človeške življenjske ali gramofonske plošče, ki je ob našem rojstvu se čisto izdelana. Astrologija nas uči, da sledi vsaki nasrečni dobi življenja srečna doba tako, kakor zavzame lego nasrečnih zvezd po nekem času vedno srečna zvezda. Astrologična prerokovanja zadenejo v najboljših slučajih z 90 do 85 odstotkov nastop kakšnega dogodka. Najboljše prerokbe so tiste, ki združujejo uspehe astrologičnih opazovanj in jasnovidevanja, kakor jih najdemo na primer v prerokovanjih Nostradamusa, ki je nekaj stoletij prej uganil Napoleonov nastop in dogodka za časa francoske revolucije. Moderna astrologija ima nekatere specialne metode, po katerih prerokuje usodo celih narodov, čeprav ne tako zanesljivo, kakor je ugibala stara astrologija o usodi posameznikov.

Te vrste prerokovanja se opirajo večinoma na periodičnost solničnih peg, ki traja 11.4 leta in ki dosega vsakih 55 do 56 let svoj višek, kar je kar je zopet perijoda velikih planetnih konjukcij. Kdor zasleduje agodovino, se lahko prepriča, da je v življenju slehernega naroda 28-letna doba ranih vojn, nesreč itd., ki ji sledi zopet ista dolga doba blagostanja. Na podlagi te periodičnosti je prerokoval Meswes leta 1896 za leto 1904 rusko-japonsko vojno, a za leto okoli 1920., konec druge velike vojne.

Dr. Kemmerich je govoril o svoji posebni metodi zgodovinskega preračunavanja dogodkov, ki se opira predvsem na psihološko dejstvo, da se močne osebnosti in narodi po težkih bojih še bolj dvignejo, dočim slabši propadejo. Po tej metodi je objavil že leta 1913 prerokbo o ugodnem atentatu in o veliki vojni, ki mu bo sledila, po kateri bo Avstrija razpadla.

Zgodovinarjem je na razpolago še druga metoda, ki jo je iznašel nemški baron Strommer-Reichenbach. Proučil je 80,000 zgodovinskih dat in je odkril, da se veliki dogodki ponavljajo vsakih 180 let. Po tej metodi in deloma na temelju svojih lastnih izkušenj prerokuje Kemmerich novo nacionalistično revolucijo v Nemčiji, ki bo končala z združitvijo vseh nemških dežel, in pa svetovno vojno, ki se bo vnela tekom enega leta, najpozneje pa v petih letih. Po tej vojni bo nastal povsem nov položaj, vsaj za Nemčijo, ki je predavatelju iz razumljivih vzrokov najbolj pri arcu in o kateri je najobčnejše govoril. Vojna se bo končala z revolucijo, ki bo dala posamezniku več svobode in ki bo sploh močnejše poudarila individualnost. To bo čas srečnih diktatur, svetovnega miru med razredi, ki jih sploh več ne bo, čeprav bo kapital še obstojal. Sedanjemu materialističnemu ustroju človeške družbe in materialističnemu naziranju sploh bo sledila idealistična doba, ko bodo ljudje imeli več časa in možnosti za razvijanje svoje notranjosti.

BARIKADE

Krvava pojedina.

Yea! Tako gre ta reč. Boljševiki v Nikaragvi so pravkar ubili sto Američanov z bombami. Gospodje pri "Tribunu" in "Amer. Slovincu" jim že povejo, kar jim gre...

Primorska drama.

Listi poročajo, da so fašisti vrgli iz cerkve triškega škofa, ki je čital poslanico sv. očeta v slovenščini. Zaenkrat simpatiziramo s škofom — toda škof bi moral vedeti, da italijanska vera ne spada v slovenski jezik. Fašisti so vendar misijonarji in Rima v 20. stoletju. Rimski fašisti v sedmem stoletju niso bili nič boljši.

Mešetar tudi ne!

Vaak je svoje sreče koval, ampak vsakdo ni kovač. — Atila.

Novica iz Gosdnega mesta.

Iz Forest Cityja: Pred nedavnim je bilo poročano v "Barikadah", da je gospod fajmošter Černe suspendiran pri katoliški jednoti za tri mesece. Naš John Deeman, predsednik gl. porotnega odbora K. S. K. J., je za rekel: "Prav mu je. Tega je kriv brinječek." Par dni potem je zborovala tukajšnja rudarska unija št. 1035 U. M. W. A. in izbijuše Johna Deemana za 99 let. Gliha vkup striha. Zraven spada tudi naš sprijeni študent. Ki bi tudi rad kuharico. — Can you beat it?

Uljudno vprašanje.

Urednik "Amerikanskega Slovincu": Ali bi bili tako prijazni, da bi pojasnili v našem listu sledeče: Ali je res, da je bil zadnjo soboto (v postu) ples v dvorani vaše farne šole? Ali je res, da so se na plesu stegli do krvi in da so pokali streli v dvorani? — Kot pošten novinar vešdar ne boste zamolčali tega dogodka, če je resničen! Saj vestno poročate vselej, če se kdo skrega v Lawndaliju. Torej pričakujemo pojasnila. — Pat Bill, Chicago.

Progresivni petelin.

Iz Canonaburga: To je dobro, da naši progresivni Aleki in petelinčki ne morejo skočiti višje kot na mizo! Če bi mogli skočiti na strop, se bi gotovo ubili. In bilo bi jih škoda.

Številka trinajst.

Zalostna vest: Nekemu stavkajočemu rudarju v Ohiju se je narodil trinajsti otrok. Družina je brez živih in obleke. Besede, s katerimi je nesrečni oče pozdravil številko trinajst, niso za natis. — Ogorčeni stavkar.

Dopis s farne.

Sosedova Jelka se je spetala z zdravnikom. Drugo je vse po starem. Dela je dosti. Pečam se s kravami, svinjami in telet. — Nikola Pek.

Ale, vsi v Chicago!

Mi zahtevamo, da jednota aranžira izlet za vse člane in članice v Chicago, ne pa v stari kraj! Vsi člani naj gredo na konvencijo v Chicago, ne v Cleveland! Mi hočemo videti Chicago. Jednota naj plača stroške. — Bratje in sestre.

Arabaki pregovori.

Dva kralja ne moreta vladati v eni državi.

Tisti, ki sebe ljubi, ne mara drugih.

Dva berača ne moreta spati v eni hiši.

Žena ljubi moža, še bolj pa njegovo premoženje.

Lažnik tudi sebi verjame.

Lažje je nositi suh dežnik kot mokro suknjo.

Atila.

Rumunski kmetje so komunisti, pravi vlada.

Bukarešta, 22. marca. — Premijer Vintila Bratianu je danes izjavil, da je rumunska kmetška stranka v zvezi s komunisti. Kmetška stranka je dne dni uprizorila velike demonstracije v Bukarešti in po deželi zahtevajoč ostavko vlade in nove volitve.

Vesti iz Jugoslavije

GLAVNJACA V NARODNI SKUPŠČINI

Opozicija je v narodni skupščini dvakrat zaporedoma stavila "načrt" predlog za izvolitev komisije, ki bi naj preiskala srednjeveške razmere v beograjskih policijskih zaporih, imenovanih "Glavnjaca". Skupščinska večina pa je obkrajala predlog odklonila. Človek bi se nehoti vprašal: Za kaj pa isti gospodje, ki sedaj tvorijo manjšino, oz. opozicijo, niso tedaj ničesar podvzeli proti nekulturnim razmeram v Glavnjaci, ko so bili na vladi? Stvari, ki se gode v Glavnjaci, niso od danes in ne od včeraj, ampak so stare in gospodje so davno že vedeli zanje. Ampak stvar je takale: Kadar je Miha na vladi, takrat se Janž škandalizira, kadar pa je Janž v večini, tedaj Miha zabavlja. Oba pa sta sicer ene misli ter ene volje.

Današnji opoziciji je ravno tako malo mar, kaj se godi v Glavnjaci, kakor vladi večini in nasprotno. Zakaj ni Radić zahteval od Makumovića, ko je bil minister, zakaj ni Pribečević zahteval, da se kulturalna sramota odpravi, ko je bil v vladi?

Recimo, da bi se bila pred kratkim akcija za koncentracijsko vlado posrečila in bi bile tudi sedanje opozicijske stranke prišle v vlado; ali bi v tem slučaju tudi kmečko-demokratska koalicija stavila enake predloge? Prepričani smo, da ne!

Toda k stvari:

Važno je, kako odgovorni ministri odgovarjajo, oziroma zagovarjajo prošlulo Glavnjaco. Sicer pa ne gre samo za tiste srednjeveške turške zapore v Beogradu (Turke so namreč pred 50 leti spravili iz Beograda, ampak turške razmere so ostale tam še do danes), marveč gre za sistem, ki vlada vedno ali manj po vseh južnih krajih naše države. Kaj pa se vse ne godi v južni Srbiji, v Vojvodini, v Bosni in Hercegovini, pa tudi še drugod in prav so imeli tisti, ki so naglašali, da se hoče polagoma napraviti iz cele države eno samo Glavnjaco, namesto da bi se tisti beograjski sistem čim prej odpravil, ki ne dela najmanj časti ljudem, ki imajo vedno polna usta "svobode", za katero so se pa le borili. Toda taka svoboda, ki daje policiji na prosto, da počenja z ljudmi, kar ji se zljubi, je vendar ironija. Ako se je našel vendar poslanec v narodni skupščini, ki je izjavil, da ga je sram, da je tukaj, potem se temu ni prav nič čuditi. Tem bolj pa se je čuditi kaj sta rekla oba notranja ministra. Prvi je rekel, da ne odgovarjajo navedbe poslancev resnici, v kolikor pa odgovarjajo, pa on — minister — kriv, če: točdel "tajna" policija, ki se odteza moji kompetenci.

Malo bolj po policijsko je odgovoril sedanji minister policije, ki je tudi zanikal trditve, ki so bile dokazno navedene. G. dr. Korošec si je zatnil obe oči. On je tudi brnil svojo beograjsko policijo, vendar pa se mu to ni popolnoma posrečilo, zato je izjavil, da je policija pač policija, ki je povsod enaka. S tem je menda hotel reči, da on ni poklican, da bi odpravil stare sisteme, ter da bi uvažal kulturo na Balkanu. S svojim odgovorom je mož pokazal, da se ni nič naučil in ničesar pozabil, da je ostal sam sebi zvest in da je vreden drug svojega duhovnega brata, prelata Seipila, ki je rekel: "Nur keine Milde fuer die Arrestierten." Ta Seiplova kraljica je že rodila obilo sadu. Več desetletje je od tistega 27. julija lanskega leta iz Seiplove cerkve izstopilo in več desetletje je vstopilo v Markovo "cerkev", ki je živa vera, vera v socializem, ki bo pomagal z vsemi Seipelini in Korošci.

Jugoslovansko ljudstvo si bo moralo pravo in resnično svobodo šele izbojevati.

Dr. Korošec je postal minister policije, zato so eni mnenja, da dobe sedaj policiji namesto pendrekov rožne vence. Ti, ki

tako mislijo, se zelo motijo. Saj ni g. dr. Korošec tako zelo poboni, sicer ne bi on takega resorita sprejel. V španjski inkviziciji so duhovniki še vse hujše funkcije izvrševali in g. Korošec bi brez dvoma bil sposoben, da bi igral kakšnega Arbuosa ali Torquemada, če bi tak časi zopet prišli. Samo sreča, da ne bodo prišli, sicer bi se namesto copernic danes socialiste ter komuniste žive cvrlo.

Uboj v Bušinj vasi. Dne 1. marca se je vršila zadnja obravnava v tem porotnem zasedanju v Novem mestu. Pred porotniki se je moral zagovarjati Jože Tajčman, rojen 1. 1871. v Bušnji vasi, pristojen v Suhor, oženjen, posestnik v Bušnji vasi št. 16, še nekaznovan, obtožen hudodelstva uboja in prestopka zoper telesno varnost.

Med rodbinoma posestnikov Marka Stepana in Jožeta Tajčmananda iz Bušnje vasi je vladalo že dalj časa napeto razmerje. Pred leti je hotel Jože Tajčman postaviti cerkovnik vaške podružnice, kar pa je preprečil Marko Stepan, ki je imel pri vaških več ugleda. Od tega časa dalje je imel obdolženec Stepana, mizil in sovražili pa so se tudi njuni sinovi.

Dne 27. oktobra 1927 zvečer sta obdolženca sinova Jože in Anton napadla in začela pretepati Antona Stariho. Med pretepanjem se je pojavil Franc Stepan, sin Marka Stepana, ter pomiril razgrajaca, ki ju je potem oče s kolom spodil domov.

Naslednjega večera sta se Jože in Anton Tajčman snesla zaradi tega nad Francetom Stepanom ter ga pretepli. Pri tem sta mu razbilo uro, ki jo je nosil na zapestju. Ker jima je napadeni ušel domov, sta fanta vpila pred hišo: "Auf bika, pod oficer!" Franc Stepan si ni namreč kot podnarednik pri vojakih ter je bil takrat na dopustu.

Dne 29. oktobra 1927 popoldne je Jože Tajčman ml. pokril val strehe pri posestniku Marjeti Zlogarjevi, Franc Stepan se je podal k njemu in zahteval naj mu plača uro, ki mu jo je razbil prejšnji dan. Za njim sta šla njegov oče Marko Stepan in posestnik Marko Suklje. Jože Tajčman ml. in Franc Stepan sta se na strehi nekaj časa prepirala, potem pa zlesla vsak na eni strani strehe po lestvi na dvorišče.

Medtem se je za ogrom hleva pojavil najprej Anton Tajčman s kolom v roki, za njim pa obdolženec s sekuro, Stari Stepan, ki je bil brez vsakega orožja, je Antona Tajčmana pozval, naj odloži kolec, da se ne bodo pretepli. V tem trenutku je že prišlo do spopada. Jože Tajčman ml. je udaril s kolom po starem Stepanu, Anton Tajčman pa po Francetu Stepanu, ki je potegnil sabljico ter držal jo k tlom, mahal pred seboj, da bi se branil.

Obdolženec Jože Tajčman st. je nato s sekuro udaril najprej po starem Stepanu, da se je na mestu zrušil na tla, potem pa zagnal sekuro v mladega Franceta Stepana, da mu je presekala bluzo in ga ranila na ledji. Zatem so val trije Tajčmani zbežali. Umirajočega starega Stepana so sosedje odnesli domov, kjer je drugo jutro izdihnil.

Ob priliki raztelesenja Stepanove trupla sta zdravnik izvedenec našla na glavi tri poškodbe: prvo na desni temenici, kjer je bila lobanja v obsegu o-troske dlani 2 do 3 cm globoko udrti, drugo nad levo temenico, kjer je bila lobanja na več mestih počena, tretjo pa na zglatvu, kjer sta zdravnik na desni strani zatilnice ugotovila 3 cm dolga razpoklina.

Zdravnika sta bila soglasno mnenja, da je zadnja poškodba v zvezi s prvo ter da sploh ni bila povzročena z zunanjim udarcem. Kost je na tem mestu počila le zaradi silnega udarca, ki je imel za posledico prvo poškodbo. Dočim bi bila druga poškodba lahko prizadeta tudi s kolom, je to glede prve, oz. tretje poškodbe izključeno. Izvedenec sta izjavila, da je sto-

rilec to poškodbo prizadejal po vsej verjetnosti z uresom sekire, kar kaže oblika udrine.

Obdolženec prizna, da je vrget sekuro Francetu Stepanu v hrbet, odločno pa da zanika, da bi bil z njo udaril Marka Stepana po glavi. Izgovarja se da je le-tega s kolom pobil na tla eden izmed njegovih sinov. Tudi Jože Tajčman ml. dopušta možnost da je enkrat s kolom zadel Marka Stepana. Anton Tajčman pa izrecno navede, da je opokojnega s kolom udaril po glavi in pobil na tla.

Priče Franc Stepan, Franc Draginje, Marija Lidičeva, Ana Ambrožičeva, Marija Kraševčeva, Katarina Jakličeva in Terezi Zlogarjeva pa izpovedujejo soglasno, da je obdolženec Jože Tajčman udaril Marka Stepana s sekuro po glavi, da se je tako zrušil na tla. Iz izvedenškega izvida in mnenja pa sledi, da je edino udarec s sekuro imel za posledico smrt Marka Stepana.

Porotnikom sta bili stavljeni dve vprašanji, od teh ene glede uboja, a drugo glede lahke telesne poškodbe. Prvo vprašanje so porotniki potrdili z 11 glasovi, drugo soglasno. Na podlagi tega krivdoreka je bil obsojen Jože Tajčman na tri leta težke ječe, temneio na dan uboja ter na 4000 Din. odškodnine.

Smrtna kosa. V Ljubljani je podlegel težki operaciji na očesu profesor na realni Adolf Robida, brat psihijatra docenta dr. Ivana Robide. Pokojnik je bil odlični šolnik ter uvažen publicist. Bil je tudi strokovnjak v stenografiji. Kot tak je l. 1921. sestavil slovensko stenografsko čitanko in samoznake. Na Sv. Petra cesti je umrla vdova dimnikarskega mojstra in posestnika Marica Strličeva, rojena Pressinger. V občinski hišalnici v Hrastniku je umrla 85-letna starka Marija Dušova.

Pismo iz Trsta

(Izvirno.)

Trst, 1. marca.

Trst se nahaja danes pod fašističnim italijanskim režimom, kar daje mestu popolnoma drugo videz, kakor ga je imel Trst še pod avstro-ogrskim režimom pred desetimi leti. Z nastopom finančno-gospodarske krize v Italiji, posebno pa na periferiji Italije, to je v Julijski Benečiji, kjer prebivajo Slovenci, so se življenske razmere zelo izpremenile na slabše, kar pa je seveda najbolj občutil le Trst, kot glavno in najvažnejše zatočišče vsake primorske življa.

Sicer je bilo mnogo prizadevanja od strani merodajnih činitelev, ali izboljšanje se ni moglo izvršiti predvsem radi tega, ker je vsako resno izboljšanje oviralo fašistično gibanje in pa vedno večji teror. Tako morem brez vsakega pretiravanja trditi, da se kljub vsemu prizadevanju, da tržaških uradnih in neuradnih krogov, državne kakor tudi mestne tržaške uprave ter gotovo tudi predstavništva fašistične stranke, da bi se stabiliziral gospodarski položaj, položaj ni prav nič izboljšal, temveč še poslabšal, tako, da je danes Trst — najdražje mesto v vsej Italiji.

Res je sicer, da je v evropskih mestih draginja v splošnem vedno postajala večja, res pa je tudi, da so se v nekaterih krajih razmere stabilizirale in postale zopet normalne in da se je položaj dvignil nad nivo, kakršen je bil še pred svetovno vojno. Sedanji kapitalističen gospodarski red je krivčen in to dejstvo se najbolj čuti baš v Julijski Benečiji in posebno v Trstu, ki je že zapisan gospodarskemu propadanju.

V Italiji se vedno huje čuti depresija, to pa posebno radi tega, kar vlada fašističen režim. Draginja narašča z vsakim dnem, brezposelnih je vedno več, stanovska beda se čuti v vedno večji formi. Iz statističnih podatkov o življenjskih razmerah v vseh večjih italijanskih mestih je razvidno, da je Trst izmed vseh mest najdražje mesto, kjer so draginske razmere najslabše in kjer se najbolj občuti socialna kriza. O tem dejstvu se v zadnjem

času pečajo vsi merodajni faktorji v Trstu posebno pa se tržaške časopiske, ki ugotavljajo, da leži glavni vzrok tem pogubnim razmeram v dejstvu, da se v Trstu menda niso nikjer. Pa le ni prav nič bolje. Stanovnja se kljub ostrim vladnim ukrepom podražujejo.

Seveda pa ni samo vzrok življenjskim razmeram v dragih stanovanjih, temveč tudi drugi rod. Je še en važen faktor in to je nabava hrane in obleke. Ludi v tem oziru je Trst skoraj najdražje mesto v Italiji. Čeprav je Trst luka in zelo prometno mesto, vendar je obleka, hrana in druge podobne stvari losti dražje kot pa v ostalih mestih, ki pravzaprav niti niso preveč na prometnem kraju.

Pri vsem analiziranju in filozofiranju italijanskih fašističnih listov v Trstu o življenjskem vprašanju tržaškega prebivalstva pa se izkazujejo ti kot zelo nespretni. Oni se razsežno bavijo s temi problemi in iščejo izpovedi vzroke neprestano "asteče dragine", vendar pa nikakor ne posežejo tjakaj, kjer v resnici in vsej gototi leži pravi vzrok tržaške, gospodarske in lokalne mizerije. Ta vzrok je dejstvo, da vaa Italija amatra Trst in v obče vse slovensko Primorje na Italijanskem, torej vse takolimenovane "nove pokrajine" za nekeke nebodi jih reba, ker so edino le v nadlogo in škodo starih pokrajinam talije.

Fašističen tisk tega seveda ne priznati, toda vsak naš človek, ki le količak pozna sedanjí Trst in ki zasleduje gospodarski boj, ki ga vodi vsa italijanska pristanišča proti Trstu n ki le nekoliko zasleduje tudi spletke, ki se plečejo v Genovi, Jakinu, Bariju in Brindisiju ter Benetkah proti Trstu, mora ta-ko vedeti "pri čem, da je", kaj s tem je prav lahko razumeti lanašnje bedno situacijo ne le samo v Trstu, ampak tudi na vsem Primorjem in splot tam, kjer prebivajo italijanske narodne manjšine.

Slično kakor je s Tratom, je tudi z Reko. Sicer je Reka še nekoliko na boljšem, vendar pa je težko dvomiti, da ne bo padla, kakor je v teku povojnih let, — padel Trst. Trst, Reka, in splot vse "nove pokrajine" so Italiji pač odveč, namreč poslovi Italiji. Pridobitini Italiji pa istotako. Tudi v političnem oziru pa fašisti tudi ne morejo bog ve kaj profitirati, ker imajo vedno manj zaupanja in ker tudi naše prebivalstvo ni dovoljeno za vsakovrstne fašistične novosti. V splošnem pa prihaja iz vsega tega neizogibna posledica: počasno ali alurno gospodarsko propadanje novih pokrajin, rastoča draginja in beda.

Ce bo šlo v takem tempu naprej, je sigurno in nič pretirano, če izjavimo, da bo tu — kmalu počilo.

Nič ne ve.

Gospod šolski nadzornik je zadovoljen z razredom, ker so otroci na vsa vprašanja dobro odgovarjali. Po končani uri pa se zamišljeno ozre po razredu in reče nato z vzdihom: "Da, da, otroci, tudi jaz bi rad še enkrat tako-le hodil v šolo kakor vi..."

Otroci ga debelo gledajo. "Vi ne razumete, otroci, zakaj si to želim, kaj-ne?"

Tedaj se dvigne tam v zadnji klopi roka.

"No, deček, kaj meniš ti, zakaj si zopet želim hoditi v šolo?"

"Zato, ker ste že vse pozabili, gospod nadzornik."

Porcije.

— Lani so bile vaše porcije velike večje.

— Izključeno, gospod. Naše porcije so še vedno enako velike. Zde sam nemara le zato manjše, ker smo povečali jedilno dvorano.

Malenkost.

Gost (razburjen): To je pa osudno — muha v juhi!

Natakar: Oh, gospod, to malo, kar taka živalca poje...

RAZNE VESTI

LOVEČ NA "RDEČARJE" SE POSLOVI OD DRŽAVNEGA DEPARTAMENTA.

Na glas je prišel ob času homatij in zapletajev z Mehiko.

Washington, D. C. — Državni departament naznanja, da se Robert E. Olds, državni podtajnik poslovov od državnega dept. v tem letu. Olds je prišel na glas v mesecu novembru leta 1926, ko je skušal na tajen način pridobiti časniške agencije, da naslikajo mehiško vlado v takih barvah, da ona kuje boljševisko zaroto v Latinski Ameriki.

Ob tistem času je državni departament iskal pretvezo za komandiranje mornarske pehote v Nikaragvo, da zdrobi nikaragvisko revolucijo. Olds je pozval skupaj gotove časniške poročevalce in jih je informiral, da mehiška vlada skuša ustvariti boljševisko hegemonijo na zapadni zemeljski polovici. S takimi fantastičnimi pripovedkami je kasneje prišel Hearst. Toda zvedenci so dokumente, na katerih je Hearst gradil svojo pripovedko v svojih listih, proglasili za neroden falsifikat. Državni departament je vedno izjavljal, da ni nikoli videl teh falsifikatov, ampak nikdar ni razložil Oldsovih sanj.

Oleparjeni hrvaški delavci.

Gary, Ind. — Trinajst hrvaških jeklarskih delavcev je v sredo dalo 24letnemu Andreju Bogdanoviču mezdne čke v skupni vsoti okrog \$1000, da jih zmenja. Fant je odšel s čeki in nazaj ga ni več. Hrvatoma se sanja, da je šel v Pittsburgh, Pa.

Lindbergh dobil kongresno medaljo.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je v sredo pripel Lindberghu kongresno častno medaljo, ki je najvišje odlikovanje v Združenih državah.

Enajst delavcev ubitih v Nemčiji.

Berlin, 22. marca. — Enajst delavcev je bilo ubitih in sedem ranjenih, ko je včeraj silen vihar podrl stavbinsko dvigalo v Mueckenbergu.

Kitajski general umorjen.

Tientsin, 22. marca. — General Ceng Sao Tse, bivši vojaški guverner v provinci Šansi in zavzeznik pekingskega diktatorja Cangtsolina, je bil včeraj tukaj ustreljen.

Amerika naj kupi otoke — predno jih ugrabi.

Pariz, 22. marca. — Pariški tednik "L'Illustration" priporoča vladi, naj ponudi francosko zapadnoindijske otoke na prodaj Združenim državam. Anglija in Holandija naj store isto, če so pametne. Danci so najmodrejši, ker so že prodali svoje Virginjske otočje. List piše, da bodo Združene države se to stolletje svetovna velesila, ki prejalasle anektira omenjene otoke s silo. Zato je bolje, da Francija danes dobi nekaj milijonov dolarjev za otoke. Ako bo čakala, jih bo morala dati zaastonj.

Banditje terorizirali ženski in odnesli \$10,000.

Chicago. — Trije banditje so v sredo vstopili v stanovanje Robert McLaughlina, 6414 N. Maplewood ave., in z revolverji terorizirali McLaughlinovo ženo, ki je ležala bolna v postelji, in njegovo služkinjo. Banditje so preiskali vse kotičke v stanovanju in odnesli denar in druge dragocenosti v vrednosti \$10,000. — Roparji so pobegnili v avtomobilu, ki jih je čakal pred stanovanjem.

Nov butlegarsko-politični umor v Chicagu.

Chicago. — Joseph Eapostolo, imenovan "Diamond Joe," veljak v čikaški italijanski koloniji in republikanski politični vodja v 25. wardi, je bil v sredo zvečer ustreljen na cesti nedaleč od svojega doma, 800 Oakley blvd. Napadalec se pridrvel v avtu in izstrelil vanj čez 50 krogel iz dveh lovkah kratkocev in revolverja, kakor so sbežali. Umor je političen in deloma so zraven butlegarski teroristi.

Vodja framaazonov ušel iz ječe v Italiji.

Mentone, Francija, 22. marca. — Domizio Torrighiani, bivši veliki mojster italijanske framazone organizacije in sovrtašnik Mussolinija, ki je bil pred 10 meseci izgnan na otok Lipari za pet let, je ušel z otoka in pribežal v Francijo.

Bivši guverner umri.

Chester, Pa. — Wm. C. Sproul, bivši guverner države Pennsylvanije, je v sredo umrl na svojem domu blizu tega mesta. Star je bil 87 let in je bolehal več mesecev.

Naročite mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Močan potres v Mehiki.

Mexico City, 22. marca. — Močan potresni sunek, ki je trajal skoro dve minuti, je snoči obiskal glavno mesto in deželo do Vera Cruza.

NAZNANILLO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni, piječnici, umrl naš dragi sin in brat

RUDOLF BIZJAK.

Umri je dne 1. marca 1928 po sedem dnevi bolezni ob pol štirihi v jutro v starosti 19 let. Pogreb se je vršil dne 3. marca t. l. na Oakwood pokopališču ob 2. uri popoldne in sicer po civilnem obredu ob veliki udeležbi družtenikov, prijateljev in znancev, ter sosedov. Pokojni je bil član društva "Sloga" št. 14 S. N. P. J. Tem potom se iskreno zahvalimo društvu za darovani krasni venec, katerega mu je članstvo poklonilo v zadnji spomin, lepa hvala tudi članom, ki so čuli ob njegovem mrtvaškem odru in se udeležili pogreba. Srčna hvala društvu "Ženaku Jednakopravnost" št. 119 S. N. P. J. in Little Ford št. 568 S. N. P. J. za krasno venco in za veliko udeležbo pri pogrebu. Enako lepa hvala tudi sosedom in prijateljem, za darovane vence in cvetlice in sicer družinam: Anton Podboj, Valentin Gosnar, Steve Dolenc, Gaspar Leskovec, Jakob Mesec, Anton Nagode, John Slabe, Martin Mesec, John Jelovšek, Frank Opeka, mrs. A. Grom, mr. in mrs. Frank Nagode. Lepa hvala tudi Johnu Molina in Frank Novaku, ki sta darovala v denarju za vance pokojniku. Nepozabna hvala pa Jennie Mesec, ki je nam stala na strani in pomagala v najtežjih urah žalosti, enako lepa hvala tudi Franku Opeki, ki nam je bil vsak čas na razpolago s avtomobilom za časa bolani in ob smrti. Lepa hvala vsem, ki ste nam bili na razpolago s avtomobilom, in tako pripomogli do lepšega spreveda na mirodvor. Torej še enkrat naša najlepša hvala vsem skupaj. Ti pa, dragi sin in brat naš, odšel si tja v kraj kjer ni trpljenja ne solz. Pregrano zapustil si svoje drage, a ostal nam bodel za vedno v spominu v naših arhiv. Žalujoci ostali: Leopold in Frances Bizjak, starša; šest bratov, en bratranec v Waukeganu, Ill., dve jeti in več bratrancev širom Amerike.

7x2-14x2-28 biljonov

PODVOJENO IN ZOPET PODVOJENO
use V TEKU PETIH LET!!

To pokazuje kaj lahko dober
tobak napravi!

CHESTERFIELD
CIGARETTES

MI POTRIJUJEMO, da se po našem najboljšem prepričanju za Chesterfield rabi finejši vrste tobak in valed tega so boljše okusa, kot katerekoli druge vrste cigaret po tej cen.

LIGGETT & MYERS TOBACCO CO.

Alice Wright:

Angolika na javni dražbi

Ne smete misliti, da je bila Angolika na javni dražbi, kjer bi čakala, kdo da več zanjo, kajti težko, da bi se našel kdo, ki bi sploh kaj ponudil. Ker pa se ni bila nikdar na takem kraju, ni preje odnehal, dokler se nisem udal ter šel z njo, toda le pod pogojem, da naj bo previdna in naj ne kupi nobene nepotrebne stvari.

So na svetu ljudje — in med temi je tudi moja žena Angolika — ki vedno govorijo in celo na takih krajih, kjer je to izrecno zabranjeno.

Ko sva prišla v zastavljalnico je že med vrtni opazila Mrs. Bluebody. "Ali jo vidite," je dejala proti meni, "dobro da sem si nadela zeleni klobuk. Mrs. Bluebody bo kar pihala od same zavisti, ko ga bo opazila. Počakaj me tu, jaz pa stopim k njej, da izpregovorim z njo par besedi."

Prerivala se je skozi gnečo toliko časa, dokler ni stala poleg gospe Bluebody, ki je zavzela mesto prav pred dražiteljevo mizo. Skušal sem ji slediti, a sem moral namero opustiti; gneča je bila prevelika.

"Ker je dvorana obširna, prosim, da se cenjeno občinstvo ko-

likor mogoče mirno zadrži, da bo poteku dražbe lažje sledilo," se je oglašal licitator. Toda za Mrs. Bluebody in Angoliko bi bilo vseeno; četudi bi uradni organ tega ne bil povedal. Niti slišali ga nista, kaj se, da bi bili s klepetanjem prenehali, da, še bolj ju je bilo slišati, ker je ostala množica popolnoma umolknila. "Partija številka ena," je klical dražitelj. "Krasna stara mahagoni-kredence, pet funtov. Šest — osem — deset. Kdo da več kot deset?"

Baš sedaj je moja žena menda Mrs. Bluebody opisovala svojo novo obleko, priključevala ter mahala z ročno torbico po zraku.

"Vest? Ali je mar tebe kaj pekla vest, ko si zapeljal ubogo ljubico? Nisem se mogla maščevati drugače nego z zvijačo, ali recimo odkritosrečno: hinavsko, zahrbtno."

Grofinja Mila je zavzdihnila in zakrila obraz v rokah.

"Hujši ste in okrutnejši, nego največji hudodelnik!" je vzkrikel grof Majnard. "Zaničujem vas. Gnusite se mi. Demon! Demon!"

"Verjamem. Svoj čas se vam pa nisem gnusila?"

"Zdaj, Salda Frauensteinerjeva, zdaj ne bomo maščevali mi," je kričal grof Majnard. Zastonj ga je mirila njegova soprega.

Saldine demone očij so se kresle zagonetno. Razodevale niso prav nobenega strahu, nobene bolesti, marveč le dosmrtno, divje sovraštvo. Okrenila se je k Alijani in vprašala: "Komtesa, ne čutite nič?"

"Kaj je to?" se je prestrašila grofinja Mila.

Zdajci je pritnila Salda obe roki na srce in zaječala tiho. Jela je močno drgetati. Ohromela so ji noge. Osmahnila je na stran in se zgrudila z nazaj upognjeno glavo na preprogo. "Odvedite nesrečnike!" je velel grof Majnard hlapcem. "Po zdravniku!" Paže je odstopil na prstih.

"Pustite me tukaj!" je šepetala Salda s pojemajočim, izpremenjenim glasom. Vili so jo silni kriči. "Ah, moj prstan..."

"Kaj bi prstan?" je vprašala grofinja Mila sočutno.

"Umiram... V prstanu je bil najhujši strup. Ah, koliko trpim... Ah, strašno! Toda, saj ne odhajam sama. Komtesa Alijana, poslovi se od svojih staršev! Ali ne čutite ničesar?"

Alijana jo je gledala osuplo in plaho. Popadel jo je silen strah. Boječe se je privila k materi.

"Kaj govori?" je vprašal grof Majnard hlastno.

"Blede se ji," je odgovoril vitez Ahac.

"Komtesa Alijana... tudi vi ste na pragu večnosti." Vsa blede in upala je pogledala z motnimi očmi grofa in šepetala: "Majnard, zakaj si me varal? Brezmejno sem te ljubila — in sovraš me brezmejno..."

Umolknila je. Čelo ji je orosil smrtni pot. Ležala je nepremično; le okoli stisnjenih ustnih ji je podrtavalo bliskoma. Sople je naperno. Oči so ji strmele kakor v daljno praznino.

Nenadoma je jelo Alijano mraziti. Čutila je, da ji trepetajo kolena in doždevalo se ji je, da se ji umikajo tla pod nogama. Pogledala si je dlan; opazila je komaj vidno oteklinco. Sedla je v naslanjač. Grofinja ji je ovila vsa prestrašena roke okoli vratu.

"Mati, mene je tako strah!" je tožila. "Na srcu mi leži kakor gora in kakor mrtve so mi noge." Teško je lovila sapo. V njenih žalostnih očeh se je razodevala groza in prošnja po pomoči. Obližje ji je bilo tako blede, kakor bi ga obseval solnce drugega sveta.

"Ne smeš mi umreti, Alijana!" je ihtela mati. "Komaj sem te našla, pa te zopet izgubim, ah!"

"Le malo veselja ste doživeli z mano, ljubi starši! Ne jokaj se, draga mati! Z Bogom!"

"Ah, ne govori tako, ljubo dete..."

Krič so zavili trpeče oči. Grofinja je omedlela. Odnesli so jo v drugo sobo. Z veliko muko je pogledala Alijana naokoli. Kalne oči so iskale Otokarje. Istežka je izpregovorila njegovo ime. Poljubil jo je s solznimi očmi. Trepetal je na vsem životu, po glavi mu je šumelo kakor orkan. Grič se mu je stiskalo in izustiti ni mogel nobene besedice.

Mrzel pot ji je ožil čelo. Se se je krepko mlado telo branilo ljutim napadom. Grof Majnard se je sklonil k njej in jo klical z drgetajočim glasom. Polagoma je omagalo srce, ugašalo mlado življenje. Alijana je mirovala. Vse je bilo tiho. Le stenake opone so zatrepetale, kakor od kril smrtnega angela. Grof Majnard se je zgrudil na stol in tiščal pesti ob vroče čelo. Alijana je slonela pokojno na stolu, kakor bi spala. Smrt ji je ihtela zadnjo solzo. Otokar je čutil bolečino, kakor da ga pali razbeljeno železo. Vitez Ahac je bil od žalosti ves otopel. Stari grof Felician je mrmral samiljen: "Človek snuje, Bog boguje." Na hodniku je zapel zvonec. Prišel je grajski duhovnik.

Vitez Ahac je taval iz dvorane. Na koridoru se je oprjel stebra in zahtel tako silno, da je pretreslo do mozga vse v dvorani. Za njim je prišel Otokar in se ga oklenil. V grajski kapeli je jelo točno pozvanjati. Z velikega stolpa je zavihrala dolga črna zastava. Na dvorišču so klopotala kopita. Konjaniki s črnimi zastavicami na sulicah so jahali naznanjat po sosednjih gradovih, da je preminula komtesa Alijana, hči grofa Blagaja. (Konec.)

Uradnik je njeno kimanje smatral za pritrjevanje, zato je klical: "enajst funtov," in ker se ni nihče več oglašil, je udaril s kladivom v znamenje, da je prva partija izdražena.

"Številko eno je izdražila ona gospa z zelenim klobukom."

"Partija številka dve," je nadaljeval dražitelj. "Gotovo smem reči dva funta za ta le krasen naslanjač." Oziroma se je na Angoliko, ki je v pogovoru z Mrs. Bluebody še vedno kimala.

"Kdo da več kot dva funta?" Zopet udarec s kladivom, nakar je naznanil: "Naslanjač je izdražila za dva funta ista gospa kot prej."

Številke 3, 4, 5 in 6 so bile izdražene na enak način. Angolika je še vedno govorila in mahala in se ji niti sanjalo ni, da je vse, kar je bilo doslej na dražbi, kupila. Zbral sem vse sile, da bi se priril do nje, a ves moj trud je bil zaman.

"Partija številka sedem," se je zdajci oglašil dražitelj, "velika oljnata slika, zimska pokrajina. Baže od samega Tomaža Gainsborougha."

Neki trgovec s slikami je takoj prišel dražiti ter prvič ponudil dvajset funtov. V par sekundah so narasle ponudbe na 60 funtov. Tu pa se je ustavilo, a ne dolgo. Ker je cena stopnjevala po deset funtov, je trgovec ponudil petinšestdeset.

"Petinšestdeset funtov, kdo da več?" je vpil uradnik. Angolika je v svojem pripovedovanju gotovo dosegla višek, kajti kimala je živahneje kot kdaj prej. "Gospa z zelenim klobukom hudi sedemdeset," je vpil uradnik, "ali je kdo, ki da še pet funtov k označeni vsoti, slika je vredna tega denarja."

Trgovec, ki je najbrže poznal vrednost slike, je ponudil petinšestdeset. Nevede pa je Angolika s kimanjem pomaknila ceno na osemdeset funtov.

"Osemdeset funtov prvič, drugič..."

Bil sem ves iz sebe ter si niti pomagati nisem mogel. Angoliki sem dajal znake, naj za božjo voljo preneha s priklimovanjem. A vse zaman, zanjo je trenutno eksistiral edino Mrs. Bluebody. V rokah sem držal seznam predmetov, ki so bili na dražbi in s temi sem pričel vihteti v smeri proti Angoliki. Tudi tega ni opazila, toda je opazil uradnik, kar je bilo zame usodno.

"Petinšestdeset funtov gospod tam poleg vrat."

Neopaženo sem se stisnil skozi vrata ter vso potekel domov. Do tega trenutka, ko to pišem, se Angolika še ni vrnila in tudi ne vem, kdaj pride.

Na dvorišču stoji moj mali, nedavno kupljen avto, ki pa radi današnje dražbe in kimanja Angolike, najbrž v kratkem zopet ne bo več moj.

Za kratek čas**Požari.**

Požare zaneti včasih deca. Požari nastanejo tudi iz neprevidnosti. Iz teh dveh stavkov je napravila neka učenka meščanske šole enega, ki se glasi: — Požare zaneti včasih deca, ki nastane tudi iz neprevidnosti.

Na carinarnici.

Carinik: Odprite kovčeg. Potnik: Rad bi ga odprl, pa sem pozabil ključ v svrtniku. — Kje pa imate svrtnik? — Vi ste pa res tepec. V kovčegu.

Klobuk v glavi.

Neki škof je tako hrepenel po kardinalskem klobuku, da je od silnega hrepenenja zbolel. Zavidal je svojemu blagajniku, da je tako zdrav. Nekega dne ga je vprašal: — Kako to, da ste tako zdravi, dočim jaz vedno болоham? — Prezvišeni, to je zelo enostavno. Vi imate klobuk v glavi, jaz pa na glavi.

Nepobiten dokaz.

Gospod učitelj, je-li res, da je bilo tam, kjer se razprostira zdaj Sahara, nekoč morje? — Da, sicer pa spoznaš to še po prebivalcih, ki nosijo še sedaj plavalne hlače.

PRODA SE — dvonadstropna, 6 in 4 sobna poselna hiša. Vse moderno urejeno. Krasni svetli basement. Fursace gorkota za prvo stanovanje. Velika garaža. Proda se za nizko ceno. Oglašite se na: 2358 So. Hamlin Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

ČITATELJEM.

Od sedem milijonov v letu 1922 — do osemindvajset milijonov v letu 1927 cigaret se je pokadilo, kar znači, da se je tokom petih let prodaja teh cigaret podvojila in potrojila. Te številke je naznanila Liggett & Myers Tobacco Co., v svojih vedno priljubljenih Chesterfield cigaretah.

To nenavadno naraščanje, ki predstavlja 300 odstotni povečanje, je znamenje, da so te cigarete ne samo splošno priljubljene pri kadilcih, temveč se vsepovedno hitro razširjajo, kot najbolj čislane cigarete.

Po zmernem proračunu se sodi, da je najmanj en milijon novih kadilcev v malo več kot enem letu, začelo kaditi Chesterfield cigarete — kar je zadovoljiv dokaz, da so te cigarete boljše vrste in boljega okusa, kar je priznano od kadilcev.

To priznanje, za dober tobak v Chesterfield cigaretah, je veliko odvisno za fini okus istih. Kakor je rečeno v oglasu, da so Chesterfield cigarete "finega okusa in zadovoljive" z drugimi besedami se to pravi, da so te cigarete tako narejene, da ne vsebujejo snovi, ki bi kadilcem pekli, kljub temu so dovolj okusne, da zadovolje vsakega kadilca.

To naglo razširjanje Chesterfield cigaret ni omejeno samo v mejah združenih držav, temveč se širijo po vsem svetu, kar spričuje, da se te priljubljene cigarete prodajajo v velikih množinah po vseh važnejših mestih sveta.

V resnici, Chesterfield cigarete so priznane po vsem svetu, kar potrjuje pogovor v oglasu, ki pravi po vsaj pravici, "Da solnce ne zaide, kjer ne bi bilo Chesterfield cigarete priljubljene" — z dodatkom, "da taka priljubljenost se mora ohraniti," to pa iz vzroka, ker so finega okusa, valed česar so priljubljene kadilcem po vse svetovni, in ostanejo priljubljene, ker so take, kot si jih kadilci žele.

V priobčenih oglasih tvrdke Liggett & Myers se večkrat naglašajo izjava z njihovim podpisom, da so po njihovem prepričanju "tobak, ki se rabi za Chesterfield cigarete, finejše vrste in valed tega so boljše okusa, kot katerekoli druge vrste cigaret po tej ceni! — (Adv.)

O jeji

V predstavo bančnega ravnatelja vstopi dama: "Ali je šef tu?"

Mlad uradnik (galantno): "O, za take dražestne dame je vedno na razpologo."

Tako? No, potem mu javite, da bi z njim rada govorila njegova žena.

Tel. na Cadillac 6487
Tel. na dom Glendale 9790

IVAN A. MAROHNIC
Attorney at Law
(ADVOKAT)
Govori slovensko
1129-1131 First Street East
Woodward Avenue and Cadillac Square,
DETROIT, MICH.

V STARI KRAJ!

Prvo skupno potovanje v stare domovino, aranžirano po IZLETNEM URADU S. N. P. J., se vrši pod osebnim vodstvom dobroznane rojaka John Olipa, člana združenega odbora Slovenske narodne podporne jednote ter člana IZLETNEGA URADA S. N. P. J.

Mr. John Olip je iskreno potovalec in so mu dežele, preko katerih vsa bo vodila pot v stare domovino, prav dobre znane, kakor tudi jeziki, ki jih po teh deželah govore. Sedanje potovalna razmera po Evropi tudi dobro pozna, kajti lanske leto je prepotoval lep del Evrope. Boljšega vodnika si pač ne morete žele! Izletniki odpeljujejo v New Yorka 27. junija na močnem parniku GUINARD LINE.

BERENGARIJI

Berengarija je največji parnik Cunard linije ter po velikosti med trami največjimi potniškimi parniškimi vrsta.

Ako se ne niste priglasi in mislite letos obiskati stari kraj, se nemudoma prijavite, da vam ne bo žal, če pridete prepozno.

Poslajte TAKOV svojo prijavo, skupno s predplačilom v znesku \$25, ter zahtevajte nadaljnja pojasnila na naslov:

JACOB ZUPANČIČ,

Sec'y. Excursion Bureau S. N. P. J.

2627 S. Ridgway Ave. Chicago, Ill.

V STARI KRAJ Z BOJAKOM OLIPOM NA BERENGARIJI!

Ali želite sami pravilno pisati in štati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovarico", katere je izdala in ima na prodaj Knjižarna matiča S. N. P. J.

VELIKA NOŠ SE BLAŽI!

Ker je de nevarno, da mora biti na voljo med hči plemenitejšega, torej je velika, da so potrebni na voljo: KLOBUK, SUNKER, PLEČETA brez kosti in KREČKA. To štiri priporočila s čestovito skrbjo, da vam bo gotovo uspešno.

Klobuk se nudi v različnih vrstah, tako moški kakor ženski, da si vsak lahko izbere po svoji želji. Pošljite nam veličastno naročilo takoj, odpeljati vam bomo s prvim poštom. Z vsakim naročilom priložite svoto \$2.50, ostalo plačate potem ko prejmete klobuk G. O. D. na vaš dom.

Krečnice (šale) s čestovito skrbjo prvo vrsto in dobro predloženo, cena: 25c. šale.

Šunka so v različnih oblikah, niso prevelike in pretežke, 10 do 14 centov težke. Cena 25c. šunk.

Plečeta brez kosti (samo za ženske), s čestovito skrbjo, da šunka vsebuje samo pravih kosti. Cena 25c. šunk.

Predplačilo pošljite po 25c. šunk.

Polno plačilo vseh šunk. Pošljite na vsa stani Amerike. Filite na:

JOSEPH LESKOVAR, D. 1, 610—14th St. Racine, Wis.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Tiskarna S. N. P. J.

**SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA**

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

**VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI**

Cene smerne, unijako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2627-59 So. Lawrence Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENNA POJASNILA